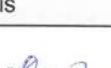
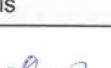
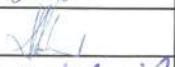
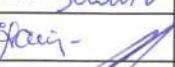

IZVJEŠĆE O KVALITETI OPSKRBE PLINOM U 2019. GODINI

Aktivnost	Ime i prezime / Potpis	Funkcija	Datum
Izrada	Karolina Orešković 	Rukovoditeljica Službe prodaje i regulatorne usklađenosti	11.02.2020.
	Darko Markovinović 	Rukovoditelj Službe rud. i proc. tehnologije	11.02.2020.
Suglasnost	Renata Novosel Belavić 	Direktorica Sektora Ekonomskih poslova	11.02.2020.
	Gracijan Krklec 	Direktor Sektora tehnološkog upravljanja	11.02.2020.
	Danijel Jozic 	Direktor Sektora razvoja i investicija	11.02.2020.
Odobrenje	Ratimir Orešković 	Direktor društva	12.02.2020.

Izvješće Operatora sustava skladišta plina o kvaliteti opskrbe plinom u 2019. godini.

Operator sustava skladišta plina, Podzemno skladište plina d.o.o. (nadalje: PSP ili Operator), skladištenje plina kao regulirano djelatnost u 2019. godini, obavljalo je temeljem, zakona, propisa i internih dokumenata društva od kojih su između ostalih:

- *Zakon o tržištu plina*
- *Pravila korištenja sustava skladišta plina*
- *Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina*
- *Odluka o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina*
- *Metodologija utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina i javnu uslugu opskrbe plinom te*
- *Cjenik nestandardnih usluga*

Temeljem odredbi Zakona o tržištu plina (NN 18/18), društvo je bilo obvezno donijeti nova Pravila korištenja sustava skladišta plina, te je peto izdanje Pravila korištenja sustava skladišta plina (NN 50/18) na snazi od 1. lipnja 2018. godine. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike je u razdoblju od 16. prosinca 2019. do 31. prosinca 2019. provelo je javno savjetovanje na prijedlog Nacrta izmjena i dopuna Zakona o tržištu plina (NN 18/18). Predmetni Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina trebao bi biti donesen u prvom tromjesečju 2020. Obzirom na sadržaj Nacrta izmjena i dopuna Zakona o tržištu plina te na sadržaj predloženog članka 18. prijelaznih i završnih odredbi istoga, a temeljem kojih operator sustava skladišta plina skladišne kapacitete raspoložive za potrebe javne usluge opskrbe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo raspodjeljuje na način koji treba definirati Pravilima korištenja sustava skladišta plina, ista će u tu svrhu također biti potrebno izmijeniti i dopuniti.

Šestim izdanjem Pravila korištenja sustava skladišta plina biti će potrebno između ostalog definirati:

- *iznos radnog volumena jednog standardnog paketa skladišnog kapaciteta (dalje: SBU) na količinu od 5.000.000 kWh, kako bi se opskrbljivačima u obvezi javne usluge opskrbe s manjim udjelom u ukupnoj potrošnji mogao dodijeliti pripadajući broj SBU-a,*
- *postupak proporcionalne raspodjele navedenih kapaciteta opskrbljivačima u obvezi javne usluge u zadnjoj godini egzistiranja Opskrbljivača na veleprodajnom tržištu, odnosno u razdoblju od 1. travnja 2020. godine do 31. ožujka 2021. godine,*
- *način prenošenja prava ugovaranja usluge skladištenja,*
- *rokove ugovaranja.*

Nakon donošenja Pravila korištenja sustava skladišta plina, a prije početka skladišne godine 2020., odnosno prije 01. travnja 2020. godine, biti će potrebno provesti raspodjelu i ugovaranje skladišnih kapaciteta raspoloživih za potrebe javne usluge opskrbe plinom iz kategorije kućanstvo, a koje će sukladno obvezi i propisanom zakonskom roku objaviti PSP.

Tijekom 2019. godine usluge skladištenja obračunavale su se temeljem Odluke o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina od 16. prosinca 2016. (NN br. 122/2016), a temeljem koje se usluge skladištenja obračunavaju u tekućem regulacijskom razdoblju.

Na dan 31. prosinca 2019. društvo je usluge skladištenja pružalo temeljem Ugovora o skladištenju sklopljenih sa osam korisnika koji su skladišne kapacitete zakupili u okviru usluge SBU-a.

Ponudom prekidivih kapaciteta povlačenja i prekidivih kapaciteta utiskivanja, te omogućavanjem virtualnih nominacija korisnicima je pružena mogućnost korištenja kapaciteta koje u danom trenutku ne koriste ostali korisnici sustava skladišta plina i to do nivoa tehničkog kapaciteta povlačenja/utiskivanja, a ovisno o trenutnom načinu rada sustava skladišta plina, odnosno ako govorimo o virtualnim nominacijama, do nivoa iznosa nominacija u primarnom smjeru.

Korisnicima je putem informacijske platforme omogućeno i trgovanje kapacitetima sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu pri čemu u ugovornom odnosu s društvom i dalje ostaje primarni ugovaratelj. Tijekom 2019. godine zabilježena je jedna transakcija.

Pravila korištenja sustava skladišta plina propisuju mogućnost prijenosa ugovora o skladištenju nakon ispunjenja propisanih uvjeta koja je tijekom 2019. korištena dva puta. Osim trgovanja zakupljenim uslugama Operatora sustava skladišta plina korisnici mogu trgovati i uskladištenim plinom te je tokom godine bilo transakcija trgovanja plinom u skladištu kako između korisnika i Operatora (ukupno 15 transakcija s prometom od 650 mil kWh) tako i među samim korisnicima (jedna transakcija s prometom od 20 mil kWh).

Tijekom 2019. godine, pet korisnika skladišta koristilo je usluge prekidivih kapaciteta povlačenja i prekidivih kapaciteta utiskivanja.

Pozicija društva promatra se u okviru europskoga plinskog tržišta koje ne može funkcionirati bez plinskih skladišta. Skladišta plina imaju svoju tržišnu vrijednost koja se potvrđuje kroz doprinos sigurnoj opskrbi plinom, fleksibilnosti isporuke te optimizaciji portfelja opskrbljivača i trgovaca plinom.

Sezonska kretanja cijena prirodnog plina 2019. godine ukazuju na važnost zakupa skladišnih kapaciteta, odnosno značaj skladišta pri korištenju sezonskog „spread-a“, budući da je opet došlo do značajnog „ljetnog“ smanjenja cijena plina na tržištu. Osim toga i geopolitički faktori i sigurnost opskrbe radi neizvjesne situacije u odnosu Rusija-Ukrajina, znatno su utjecali na popunjenoštakako europskih skladišta, tako i skladišta PSP Okoli u 2019. godini.

Društvo PSP vodi, održava i razvija siguran, pouzdan i učinkovit sustav, a tijekom 2019. godine nastavljene su investicijske aktivnosti s ciljem povećanja kapaciteta utiskivanja.

Tijekom 2019. godine u tvrtki PSP d.o.o. obavljale su se sljedeće investicijske aktivnosti, tj. izvođenje investicijskih projekata i ulaganje u dugotrajnu imovinu u svrhu razvoja sustava skladišta plina te poboljšanja kvalitete usluge skladištenja:

- Završen je projekt dogradnje kompresorske stanice na PSP Okoli ishođenjem uporabne dozvole u mjesecu rujnu 2019. Nakon što je u 2017. godini u rad puštena nova elektromotorna kompresorska jedinica MK 5N, ugrađene su nove kompresorske jedinice MK-1N i MK-2N pogonjene plinskim motorima. Realizacijom ovog projekta povećan je maksimalni kapacitet utiskivanja plina na PSP Okoli sa 160.000 m³/sat na 180.000 m³/sat, uz modernizaciju koja se ogleda i u smanjenju emisije štetnih plinova, diverzifikaciji pogonskoga goriva i dr.
- Pokrenut je projekt povezivanja PSP Okoli na javnu pristupnu mrežu svjetlovodom, radi osiguravanja stalne i pouzdane veze za potrebe sale kontrole, postavljanja servera na PSP Okoli, dispečerskog softvera i komunikacije s tvrtkom Plinacro. Povezivanje na javnu pristupnu mrežu planira se postavljanjem svjetlovodnog kabela od PSP Okoli do MRČ Ludina (Plinacro) te zakupom dvije svjetlovodne niti od MRČ Ludina do Ivanić Grada gdje postoji redundantni izlaz na HT javnu pristupnu mrežu. U 2019. godini ishođena je građevinska dozvola i s tvrtkom Odašiljači i veze d.o.o. potpisana je ugovor o zakupu svjetlovodne niti. Nakon rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, projekt se planira u potpunosti realizirati u 2020. godini.
- Pokrenut je projekt unapređenja sustava tehničke zaštite na PSP Okoli. Tijekom 2019. dovršeno je projektiranje sustava te se početkom 2020. godine očekuje početak radova koji bi trebali potrajati do kolovoza 2020. godine.
- Do kraja 2019. godine završeni su dodatni istražni radovi na lokaciji eksploatacijskog polja ugljikovodika "Grubišno Polje" u cilju utvrđivanja mogućnosti skladištenja ugljikovodika u geološkim strukturama. Aktivnosti na projektu izgradnje novog PSP „Grubišno Polje“ nastavljaju se u 2020. godini. Planira se ishođenje lokacijske dozvole, dozvole za skladištenje prirodnog plina na eksploatacijskom polju "Grubišno Polje" te ishođenje građevinske dozvole za prvu fazu izvođenja projekta – inicijalno crpljenje

plina iz originalnog ležišta. Početak radova na izgradnji objekata i postrojenja očekuje se u zadnjem tromjesečju 2020. godine.

- *Osim investicijskih projekata, od ostalih ulaganja u dugotrajnu imovinu potrebno je spomenuti realizaciju nabave prirodnog plina radi osiguranja tehnoloških uvjeta za rad PSP Okoli u količini od 550.000 MWh.*

Potvrda kvalitete našeg rada jest i činjenica da smo nositelj čak tri certifikata: ISO 9001:2015, ISO 14001: 2015 i ISO 45001: 2018.

Opis sustava za praćenje kvalitete opskrbe plinom

Pouzdanost isporuke:

- *Organizacijom rada i 24 satnim nadzorom sustava skladišta, uvažavajući standarde kvalitete propisane zakonskim propisima te spomenutim ISO standardima PSP ulaže maksimalne napore u pouzdanost isporuke, odnosno stalnu isporuku/preuzimanje plina u/iz transportnog sustava.*
- *Korisnici sustava skladišta plina u skladu s odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina, zahtjev za uslugom skladištenja nominiraju (najavljuju) putem informacijske platforme PSP-a u plinskom danu D-1, putem koje mogu zatražiti i jednu renominaciju u istom danu te osam dodatnih (renominacija) odnosno promjena najavljenih količina utiskivanja/povlačenja tijekom plinskog dana D.*
- *Operator prihvata svaku nominaciju do nivoa ugovorenih stalnih kapaciteta sustava skladišta plina, te nominaciju koja se temelji na ugovorenim prekidivim kapacitetima ukoliko u tom trenutku postoje ne iskorišteni (ne-nominirani) kapaciteti koje Operator može pružiti korisnicima nakon što odobri sve primljene nominacije za korištenjem stalnih kapaciteta.*
- *U skladu s odredbama članka 22. Pravila korištenja sustava skladišta plina, Operator ima pravo, uz prethodnu najavu, na 96 sati prekinuti uslugu skladištenja radi*

obavljanja hidrodinamičkih mjerena najkasnije unutar 15 dana od završetka ciklusa utiskivanja odnosno ciklusa povlačenja.

- *Tijekom 2019. godine nije bilo neplaniranih prekida usluge skladištenja, a radi obavljanja HD mjerena nakon završenog ciklusa povlačenja odnosno utiskivanja, usluga skladištenja nije pružana u razdobljima 05.ožujka - 08. ožujka te 09. listopada - 12. listopada.*
- *U svrhu praćenja pouzdanosti isporuke kontinuirano se vode podaci o prekidima usluge skladištenja prema sadržaju Tablice 1 Priloga 2 Općih uvjeta opskrbe plinom:*

PREKID PRUŽANJA USLUGA SKLADIŠTENJA

R.br.	Trajanje prekida (Datum od - do)	Trajanje prekida u satima	Vrsta prekida (Planirani/ Neplanirani)	Razlog prekida	Broj korisnika kojima je prekinuta usluga
1.	05.03.-08.03.	96	Planirani	Izvođenje hidrodinamičkih mjerena	8
2.	09.10.-12.10.	96	Planirani	Izvođenje hidrodinamičkih mjerena	8

Praćenje općih standarda kvalitete opskrbe:

- *Kvaliteta plina na priključku PSP Okoli mjeri se procesnim plinskim kromatografom.*
- *Plinski procesni kromatograf koristi se u svrhu kontrole kvalitete plina te određivanje količine isporučene ili preuzete energije plina izražene u kWh.*
- *Za automatsku dnevnu kalibraciju, kromatograf koristi kalibracijsku smjesu ovjerenu od strane akreditiranog laboratorija za umjeravanje prema ISO 17025 za koju OSS posjeduje važeći Certifikat o analizi sastava smjese izražen na molarnoj bazi sa pripadajućom nesigurnošću.*
- *Plinski procesni kromatograf izravno je komunikacijski spojen s računalima protoka koja iz njega kontinuirano preuzimaju podatke o sastavu i fizikalnim svojstvima plina potrebnima za izračun faktora stlačivosti i korekciju obujma plina.*

- *Pravilima korištenja sustava skladišta plina definirano je koja se ogrjevna vrijednost koristi u slučaju kvara kromatografa (u 2019. godini: donja ogrjevna vrijednost iz kromatografske analize plina za specifičnu točku transportnog sustava PSP Okoli koju na svojoj internetskoj stranici objavljuje OTS).*
- *Pri polugodišnjoj provjeri kromatografa izvodi se najmanje osam uzastopnih analiza plinske smjese za kalibraciju na temelju kojih se izrađuje Izvješće o polugodišnjem ispitivanju kromatografa.*
- *Dnevni podaci o donjoj dnevnoj ogrjevnoj vrijednosti plina nalaze se u Prilogu 1 ovog izvješća.*

Kvaliteta usluge

- *Svakodnevnim operativnim kontaktima s korisnicima, Operator ulaže maksimalne napore za podizanjem kvalitete svoje usluge. Najavu korištenja sustava skladišta plina korisnici obavljaju preko informacijske platforme kojoj autorizirani korisnici pristupaju putem računala s internetskom vezom.*
- *Preko spomenute platforme korisnici primaju obavijesti o prihvaćenim nominacijama i renominacijama, primaju pozive na dostavu nominacija, pristupaju izvještajima o stanju na svojim bilančnim računima, te daju odnosno potvrđuju naloge za trgovanje na sekundarnom tržištu..*
- *Nominacije do nivoa zakupljenih stalnih kapaciteta Operator prihvata u cijelosti, nominacije na prekidivim kapacitetima prihvata ovisno o korištenim stalnim kapacitetima te tehničkom kapacitetu skladišta u datom trenutku, a ovisno o trenutnom načinu rada skladišta.*
- *Virtualne nominacije također su na prekidivim kapacitetima, a proporcionalno se odbijaju sve virtualne nominacije veće od sume nominacija u primarnom smjeru, jer bi prihvatanje istih uzrokovalo promjenu trenutnog načina rada skladišta.*
- *Tijekom plinskog dana D, korisnicima je omogućeno 8 renominacija kao i promjena smjera nominacija, odnosno virtualna nominacija (suprotno od smjera rada skladišta) pod uvjetom da suma istih ne prelazi sumu nominacija u primarnom smjeru.*

- *U svrhu sigurnosti opskrbe, a za slučaj potrebe za hitnom promjenom smjera rada skladišta, ista je moguća i tijekom plinskog dana D, a moguća je i izvanredna nominacija nakon 22:00 sata.*
- *Putem informacijske platforme korisnici skladišta, na sekundarnom tržištu mogu trgovati zakupljenim uslugama Operatora te uskladištenim plinom.*
- *Računi za usluge skladištenja dostavljani su u ugovorenim rokovima, a po isteku mjeseca obostranim potpisom izvještaja o prometu po bilančnom računu kontinuirano se obavljala usklađivanje i potvrda podatka o uskladištenoj količini plina.*

Opis samostalno provedenih mjera za povećanje kvalitete opskrbe plinom:

- *Operator je tijekom 2019. godine, ishodjenjem uporabne dozvole u potpunosti završio projekt modernizacije motokompresornice na PSP Okoli.*
- *S istim ciljem obavljeni su rudarski radovi i niz aktivnosti čiji pregled dajemo u Prilogu 2 ovog izvješća.*
- *Temeljem interne Upute o prikupljanju podataka o kvaliteti opskrbe, Operator prikuplja i kontinuirano prati vrste i trajanje prekida usluge skladištenja te ostale relevantne podatke za praćenje kvalitete opskrbe.*
- *Upitnikom o zadovoljstvu korisnika prikupljene su informacije o kvaliteti usluge koju pružamo, prijedlozima korisnika i radnjama koje treba poduzeti kako bi u okviru zadanih finansijskih mogućnosti i tehničkih uvjeta, uslugu unaprijedili i poboljšali .*
- *Temeljem prikupljenih odgovora ističemo kako svi korisnici ocjenjuju da je Operator pouzdan i siguran partner s minimalnim brojem prekida usluge skladištenja, te nemaju potrebu za dodatnim uslugama koje se trenutno ne nude tržištu.*
- *Međutim, 63% korisnika ugovorilo bi dodatne kapacitete povlačenja, 50% ugovorilo bi dodatne kapacitete utiskivanja, a 13% njih ugovorilo bi dodatne kapacitete radnog volumena, što je pokazatelj potrebe za dalnjim aktivnostima u izgradnji novog vršnog skladišta plina „Grubišno Polje“.*

Prijedlog mjera za poboljšanje kvalitete opskrbe plinom

- *Temeljem informacija i prijedloga korisnika iz upitnika o zadovoljstvu, PSP će u okviru tehničko-tehnoloških i financijskih mogućnosti nastojati udovoljiti prijedlozima i potrebama korisnika te poraditi na onim elementima kvalitete usluge koje u danim okolnostima može poboljšati.*
- *Radi povećanja ukupnih skladišnih kapaciteta sustava skladišta plina, s posebnim naglaskom na kapacitete povlačenja i utiskivanja, tijekom 2020. godine nastaviti će se aktivnosti na projektu izgradnje novog podzemnog skladišta plina na eksploatacijskom polju „Grubišno Polje“.*

PRILOZI:

- *Dnevni podaci o donjoj ogrjevnoj vrijednosti plina na PSP Okoli*
- *Izvješće o provedenim radovima i aktivnostima na PSP Okoli u 2019. godini*